

MORGENAVISEN
Jyllands-Posten

FREDAG
DEN 17. MARTS 2006

KULTUR

WEEKEND

B Ø G E R : M E D I E R : F I L M : D E B A T : T V / R A D I O

>Derfor er Wolf Biermann
vild med Heinrich Heine
SIDE 6

>Blandt de døde på
Japans hellige bjerg
SIDE 10

Turèll taler videre

Den store digter har ikke
forladt bygningen

SIDE 4

Mikrofonmanden

Foto: MIK ESKESTAD

På søndag markeres Dan Turèlls 60-årsdag med, at en stump af Halmtorvet opkaldes efter ham. Det burde have været Istedgade i fuld længde. Mindst.

AF JAKOB LEVINSEN

Der er folk der bliver trætte i øjnene bare man nævner Dan Turèll

Og som så lidt efter begynder at hvæse, at det jo bare var selviscenesættelse alt sammen

Og at han skrev alt, alt for *meget*

Og udgav alt for *mange* bøger – næsten 4000 sider genoptrykt bare her op til 60-årsdagen

Og det er endda kun en brøkdel af det hele

Og de vil sige at hans kriminalhistorier – ti romaner på ti år, mine damer og herrer, plus to novellesamlinger – er ubehjælpssomme og fulde af klichéer

Og at novellerne er *helt* håbløse

Og at de kulturradikale flokklere og slumromantikken og den politiske korrekthed ligger lige under den dopede overflade

Og at Vesterbro-nostalgi og smålideligheden og narkotikaromantikken bare ikke er til at holde *ud*

Og at provokationerne er billige

Og at man bare ikke *kan* tage nogen alvorligt, der både elsker Anders And og B.S. Ingemann

Og Allen Ginsberg og Dracula

Og Charlie Parker og Dansktoppen

Og det er alt sammen lidt rigtigt

Og det betyder alt sammen *nothin'* at all

For det er også som at sige at Charlie Parker spillede for mange koncerter Eller Sonny Rollins bare for mange noder i al almindelighed

Eller at Bob Dylan ikke kan synge

Eller at Lou Reed ikke er flink

Eller at "Howl" ikke rimer

Eller at Elvis ikke kunne danse ballet

For det er også som Bruce Springsteen sagde om netop Elvis

– *man, he wrote The Book* –

Og siden var amerikansk musik, ja alverdens musik, ikke den samme

Og siden har dansk litteratur ikke været den samme

For slet ikke at tale om danske forfattere

For her var pludselig en mand, der lignede Det Levende Ord på to ben Og i bevægelse

Dan Turèll

> Født 19. marts 1946 i Vangede. Ingen uddannelse.

> Debuterer som lyriker i 1969. Udgiver næsten 100 bøger.

> Lyriske hovedværker: "sekvens af Manjana den endeløse sang flimrende igennem hudens pupiller" (1973) og "Karma Cowboy" (1975).

> Folkeligt gennembrud i 1977 med erindringsbogen "Vangede billeder".

> I mange år klummeskribent ved Politiken.

> 1981-90: "Mord i ..." – serien af kriminalromaner og novellesamlinger, 12 bøger i alt, to af dem filmatiseret af Sune Lund-Sørensen.

> På cd forevigtet på én plade med gruppen Sølvstjerne og to med produceren Halfdan E.

> Dør af kræft den 15. oktober 1993.

På Vesterbro 1977.

For hvem det at være forfatter ikke var
noget med at sidde på sit tagkammer og
være eksistentiel og have ondt af sig selv
og Verden

Men tværtimod et spørgsmål om at få
ordene ud

Her
Nu

Og det i både avisklummer i trængsel
I digte – på eget forlag, om nødvendigt
I kriminalromaner
I jazzanmeldelser
På scenen med Sølvstjerne
Eller på egen hånd
Plus det løse
you name it
Og mere til

Og også ved selv at være på
Med skaldet hoved, skarpt skæg, borsa-
lino og sortlakerede negle
Og en mikrofonstemme, der lød som
lige dele Gentofte og stenbroen
Og som var lige så let at genkende som
hans skrift

Den første virkelige popstjerne i dansk
litteratur
I hvert fald siden Herman Bang
Som i øvrigt ikke for ingenting var hans
erklærede forbillede
Fordi han »altid er så venlig og fair
over for alle sine personer
og har alles fornemmelser med
og har plads til dem alle sammen«

Som dreng var han bare jazznørd
Og hans jazzanmeldelser fra De Unge
År er højpodende så støvet drysser
Men så var det
– som Lars Movin skriver i sit fine
efterord til "Charlie Parker i Istedgade" –
At han begyndte selv at blive til jazz
Og skrive og optræde selv
Og bruge alt hvad han vidste og kendte
og dyrkede
Og bruge ord som Charlie Parker
brugte motiver
Og på samme tid blive standup-
forfatter
Og ordmusiker

Han kunne ellers sikkert godt være
blevet bare endnu en hulbrystet digter
Men der kom et ungdomsoprør i vejen
Og han *just started dancing to that fine
fine music*
His life was saved by rock and roll

For pludselig kunne alt lade sig gøre
Og så var det bare om at gøre det
Når *nu you can be anyone this time
around*

Ikke fordi han selv nogensinde gjorde
oprør på den måde
Det var han trods alt for godt og kærligt
og kontant opdraget til
Hans gennembrudsbog handlede jo
ikke for ingenting om Vangede som et
koncentrat
af Alt Godt Fra Danmark
Og han havde i øvrigt også alt for
meget stil til at bliver rigtig hippie
Og alt, alt for meget nysgerrighed og
rummelighed til at være rigtig venstre-
orienteret
Som det nu engang må være
Når man nu bare synes at Groucho
Marx har mere at sige end Karl

Med Sølvstjerne 1979.

Og derfor kunne skrive på kryds og
tværs af kulturkløfter og modsætninger
han slet ikke gad interessere sig for
Og tale og argumentere og fantasere
Netop om både vampyrer og guld-
alderdigtere
Og om Vesterbro og privatdetektiver
Og om sin snusfornuftige arbejderbag-
grund i Vangede
Og om dope og hærg i Indre By
Og på samme tid kunne erklære sig
som buddhist
Og elske Salmebogen

I en verden hvor tingene ikke ude-
lukker hinanden
Men hænger sammen
Eller i hvert fald kan ses sådan

Og hvor livet er alt for kort til at være
dogmatisk og vælge side og kæmpe med
modsigelser
Og hvor det er bedre at fornøje end at
fordømme

Og hvor det slet ikke er noget *problem*
at være småborger og syrehoved på
samme tid
Og være til både Reed og Rollins – både
Henry og Sonny
Og til Ginsberg
Og Grundtvig
Og Georg Gearløs
Og Gud & Gokke

Og skrive om ludere og lommetyve og
lystmordere det ene øjeblik
Og Foråret og Kærligheden og Den
Eneste Ene det næste
Og skrive om Vesterbros Onde Gader
mens man selv sidder på tryk afstand på
Frederiksberg
Eller på Politiken
Hvis det nu bare er *sådan* man har det

Så det kan godt være at det ikke var
ham der opfandt det kultursyn vi orien-
terer os efter i dag
Eller den forfatter- og journalistrolle
Men det var stadigvæk ham der skrev
Bogen

Hvor man kan skrive om hvad som
helst hvor som helst hvornår som helst
Og være småborgerlig på den hippe
måde
Og hip på den småborgerlige
Og hvor det nærmest er blevet dårlig
stil ikke at synes at Vesterbro var meget
mere ægte dengang der var rigtige narko-
ludere til

Eller hvis man i ramme alvor sætter
Friedrich Schiller over Sorte Slyngel
Eller Wagner over Willie Nelson

Så på den måde
Er hans personlige evangelium alligevel
gået hen og blevet det stik modsatte
Nemlig dogmatik

Lidt ligesom hvis alle saxofonister i dag
kun måtte spille som Charlie Parker

Og netop derfor
Er det ærlig talt også lidt sølle
At når han endelig får en plads opkaldt
efter sig
Er det ikke noget standsmæssigt
Kun et fnottet lille hjørne af Den Brune
Kødbý

I stedet for
Mine damer og herrer
At omdøbe Istedgade i fuld længde til
Turélls Boulevard
Og nu vi er i gang også Vesterbros
Torv
For slet ikke at tale om Vangede
Hovedgade

For selv om han kun fylder 60 på søn-
dag
Har han været *der* mere end nogen
anden dansk forfatter i min tid
Inklusive at lave standup ude på vores
forstadsgymnasium
Engang i 1978
Så adskillige af os på stedet besluttede
at det ville vi bare også
Med eller uden borsalino og neglelak
Men usanset hvad

Og selv om han snart har været væk i 13
år
Har han stadig ikke forladt bygningen
spor mere end Elvis har

Eller som koreografen George Balan-
chine sagde
Da han hørte hans gamle makker Igor
Stravinsky havde lagt nodepennen

»Død? Sludder, han er bare gået et
øjeblik –«

jakob.levinen@jp.dk

Sådan fejres han

Aktuelle genudgivelser:

> "Mord i ..." -serien samlet i
fire bind. I alt ca. 2.400 s.,
hardback. Kr. 149,95 stykket.
Borgen. UDKOMMER I DAG

> "Onkel Danny fortæller –
det hele", klummer, digte
m.m. 735 sider, hardback, kr.
159,95. Borgen. UDKOMMER
I DAG

> "Lysende sange" – et
digtudvalg ved Chili Turéll.
218 s., hæftet. Kr. 199,75.
Borgen. UDKOMMER I DAG

> "Charlie Parker i Isted-
gade" – tekster om jazz.
Redigeret og med efterskrift
af Lars Movin. Omslag: Per
Kirkeby. 328 s., hæftet. Kr.
100. Bepop. UDKOMMER I
DAG

Arrangementer:

> Lørdag kl. 20 i Den Sorte
Diamant:

Mindekoncert (udsolgt) med
bl.a. Mikael Bertelsen,
Sølvstjerne, Peter Laugesen,
Halldan E., T.S. Høeg,
Gordon Inc., Jens Blendstrup
og Claus Ankersen. Arrange-
mentet fortsætter på
diverse værtshuse og slutter
kl. 00.00-04.00 på Cafe
Mandela ved siden af "Onkel
Dannys plads", Halmtorvet
13.

> Søndag kl. 12:
"Onkel Dannys plads"
indvies officielt.

> Søndag kl. 14:
Dan Turélls mindelegat
uddeles af Chili Turéll på
hans stamværtshus, Frederik
VI på Frederiksberg Allé.
Prisen er på 6.000 kroner og
ét af digterens slips og går i
år til Ursula Andkjær Olsen.
Arrangement fortsætter
under vennen og digterkolle-
gaen Asger Brauns ledelse
med en "poesi- og jazz-
rundtur" på Assistens
Kirkegård, hvor Chili Turéll
vil læse op ved digterens
gravsted.